

(MARKING SCHEME)

SUBJECT (CODE NO. 117) (TIBETAN)

(CLASS XII)

Time allowed 90 minutes

Maximum Marks: 40

- Instruction:** 1. Section A (Reading Comprehension-2 passages.
 2. Section B (Grammar and Writing)
 3. Section C (Literature)

Attempt 40 questions out of total 50 questions in the question papers.

(Section – A: Reading Comprehension)

ཀ-༡༽ བྱ་སྤྲེལ་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལས་རྩི་བ་བརྩུ་ལས་ 7 ལ་རྩི་ལན་འདོམས། རྩི་བ་རེར་ཨང་ ༡ རེ་ཡོད། 07x1=07

གཤམ་གསལ་བརྗོད་བ་སྐྱོད་ལྟེ་དེ་གཤམ་གྱི་རྩི་བར་ལོན་ཐོབ་ས་ཤིག (Passage - I)

༡༢། བྱ་སྤྲེལ་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་ནི། དུས་རབས་བཙོ་བརྒྱུད་ཀྱི་མཚུགས་ཅི་ལ་བོད་མི་མཁས་དབང་རྫོ་རིང་པའི་ཉམས་རྩི་རིང་བསྟན་འཛིན་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་ལྷགས་ཚོམ་གནང་། ཚོམ་འདི་ནི་ཚོམ་བ་པོས་བསྐྱུས་བརྗོད་ཀྱི་ཚོམ་སྐྱེས་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་ཤིང་བོད་དུ་བཙོན་འཇུག་གི་བྱ་བྱེད་ལ་གཞི་བཙོན་ཏེ་བརྩམས་སྤྲོད་ཞེས་ཞུ་བའོ། ཚོམ་འདིའི་ནང་སྤྲེལ་ཚོགས་ནི་གོང་དམག་དང་། བྱ་ཚོགས་ནི་བོད་མིར་གོ་བ་ཡིན། འདིའི་ནང་གཏམ་དཔེ་ཉ་ཅང་མང་པོ་ཡོད་པ་དཔེར་ན་ཁ་བཤམ་ཆུ་ཡི་ལྷ་བ། ལག་ལེན་སེར་གྱི་ཐེག་པ། ལ་སོགས་ཡོད་པ་མི་སྐབ་པའི་དོན་བསྟན་བ་དང་། ལྷ་བྱ་གོང་མོ། སྤྲེལ་ཚོགས་ལྷོ་བཟང་། བྱ་རྒྱལ་ཚོད་པོ་དང་། གོ་སོ་ལྷན་དཀར་སོགས་བྱ་ཚོགས་ཀྱི་མི་སྣ་གཙོ་བོ་དང་། སྤྲེལ་སྤྲེལ་གྱི་སྤྲེལ་ཚོགས་ལེ་ལེ་ལ། སྤྲེལ་ཚོགས་ལྷོ་བཟང་། གཞན་ཡང་སྤྲེལ་སྤྲེལ་མང་པོ་ཡོད་དོ།

- 1) བྱ་སྤྲེལ་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་དེ་སྤྲེལ་ཚོགས་གནང་ངམ།
  - 2) རྫོ་རིང་པའི་ཉམས་རྩི་རིང་བསྟན་འཛིན་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་ལྷགས་ཚོམ་གནང་བ་རེད།
- 2) གཏམ་དཔེ། ལག་ལེན་སེར་གྱི་ཐེག་པ། གོ་སོ་ལྷན་གང་ཡིན་ནམ།
  - 1) ལས་དོན་ཁ་བཤམ་བཤམ་གཏོགས་ལག་ལེན་བྱེད་མི་སྐབ་པའི་གོ་དོན་ཡིན།
- 3) བྱ་སྤྲེལ་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་འདི་ཚོམ་གྱི་རིགས་གང་ཡིན་ནམ།
  - 3) བསྐྱུས་བརྗོད་ཀྱི་ཚོམ་ཞིག་རེད།

ཡང་ན།

- 4) བྱ་སྤྲེལ་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་ནང་བྱ་ཚོགས་ཀྱི་མི་སྣ་གཙོ་བོ་གསུངས་པའི་ལྷན་ཞུགས་ལོན་ནམ།
- 1) ལྷ་བྱ་གོང་མོ། སྤེ་ཆུན་ཚོ་བཟང་། བྱ་རྒྱལ་ཚོན་པོ་དང་། གོ་བོ་སྐད་དཀར་སོགས་རེད།
- 5) བྱིས་བྱ་དེ་པོས་བྱ་ཚོགས་རྣམས་ལ་བསྐྱབ་བྱ་གང་བསྐྱོན་འདུག་གམ།
- 3) །ཁོང་བྱ་ཆེན་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་དེ། །སྲོད་ཁ་མཚུ་མེད་ན་ལེགས་པར་དགོངས། །ཞེས་གསུངས།

ཡང་ན།

- 6) སྤེལ་ཆུན་ཚོ་བཟང་གིས་སྤེལ་སྤྲུག་རྣམས་ལ་བསྐྱབ་བྱ་གང་བསྐྱོན་ཡོད་དམ།
- 1) བར་ཚགས་མ་ཡོད་ཅེས་པའི་སྐོ་ནས་རྩིག་རྩིག་བཏང་བ་རེད།
- 7) གཏམ་དཔེ། བྱ་བཞི་པོ་འདྲའི་མོས་ཕྱིག་བྱེད། གོ་དོན་གང་ཡིན་ནམ།
- 2) གཏམ་དཔེ་དེ་པོ་ཚུན་གོ་བསྐྱར་སྤྲུག་པའི་གོ་དོན་ཡིན།
- 8) བྱ་སྤྲེལ་དཔེ་རུ་བཀོད་པའི་ཚོ་རྒྱས་དོ་མ་དེ་གང་རེད་དམ།
- 2) གོང་མོད་དམག་སྤྲུག་བྱུང་ཆུན་ལ་གཞི་བཅོལ་ཉེ་བྱ་སྤེལ་གཏམ་རྒྱུད་དེ་བཅུམས་པ་རེད།

ཡང་ན།

- 9) རི་མོང་དང་དེ་པོ་གཉིས་མཉམ་རུབ་བྱེད་དོན་གང་ཡིན་ནམ།
- 1) རི་མོང་དང་དེ་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བྱ་སྤྲེལ་གྱི་འཇུག་གཞི་དེ་སྤུམ་སྤྲིག་ཡོང་བའི་ཆེད་རེད།
- 10) ཁ་གཤད་ཚུ་ཡི་སྐྱ་བ་ཡིན། ལག་ལེན་གསེར་གྱི་རྩིགས་པ་ཡིན། ཅེས་གཏམ་དཔེས་དོན་གང་བསྐྱབ་ཏམ།
- 3) ཁ་ནས་གང་བཤད་ལག་ལེན་དུ་བསྐྱར་མི་ཐུབ་ཅེས་པའི་དོན་རེད།

ག-༩༽ རི་དྲུགས་རེས་འབྱུང་གི་ཕོ་ཉའི་རི་བ་ ༤ ལ་ལན་དོས་འཛིན་གྱིས། རི་ལན་རེ་ལ་ཨང་ ༡ རེ་ཡོད། 08x01=08

གཤམ་གསལ་བརྗོད་པ་སློབ་སྦྱོང་གི་དེ་གཤམ་གྱི་རི་བར་ལོན་ཐོབ་སེམས་ཕྱིག (Passage - II)

༩༩། རི་དྲུགས་ཀྱི་གཏམ་རེས་འབྱུང་གི་ཕོ་ཉའི་སེམས་པ་ནི། རིག་འཛིན་འཛིགས་མེད་སྤྱིང་བས་ལྷགས་ཚོམ་གནང་བ་ཞིག་རེད། ཚོམ་འདི་ནི་མཚན་པ་པོས་བསྐྱབ་བརྗོད་ཀྱི་ཚོམ་གྱི་ལམ་ནས་མཚན་པའི་ཆེ་མི་ཉག་ཅིང་། འཛི་བ་ནམ་འོང་ཆ་ཆ་མེད་ཡིན་པ་སྟོན་པའི་ཆེད་རི་དྲུགས་ཀྱི་མི་ཆེར་དཔེ་བཞག་པ་དང་། སྤྲིག་ཆེན་རྩོན་པ་ལས་ཀྱིས་དེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲིག་ལས་ཀྱི་ཕྱི་ལོང་མཚོན་ན་དགའ་བས་ལས་འབྲས་རི་ལྟར་དོ་སྤྲད་ཀྱང་ལས་ངན་བརྗོད་ཏུ་མེད་པར་སྤྲིག་ལས་འཇུག་སྤེ་མཐར་དཔུལ་བ་མནར་མེད་པར་སྤྲེ་བ་སྐྱབས་ནས་སྤྲུག་བསྐྱལ་ཆེད་མེད་པ་སྤོང་བའོ།

1) རི་དྲུགས་ཀྱི་གཏམ་ངེས་འབྲུང་གི་ཕོ་ཉ་དེ་སྲུས་ལྡན་ཕྱགས་རྩོམ་གནང་ངམ།

1) རིག་འཛིན་འཇིགས་མེད་གྲིང་པ།

2) རི་དྲུགས་ཀྱི་དེད་པོན་སྲུ་ཡིན་ནམ།

4) དེད་དཔོན་རིག་པའི་རྒྱ་བ་ཟེར་བ་དེ་རེད།

3) གྲོས་ངན་འདོན་པ་ནི་.....།

1) བདེ་སྲིད་བཙུག་པའི་དགྲ་རེད།

ཡང་ན།

4) རི་དྲུགས་དེད་དཔོན་རིག་པའི་རྒྱ་བས་རི་དྲུགས་རྣམས་ལ་གང་སྲུས་སམ།

3) ལྷ་ལྷ་བཟང་པོ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལས་དོན་གཞན་ཡོད་པས་རྗེ་རིར་རྫོན་པ་མེད་པས་དེ་དུ་འགྲོ་ན་ཡིགས་གསུངས།

5) །སྟོ་འགྲངས་གོས་སྲིད་ཀྱི་འཆོ་བ་ཙམ་ཞིག་ལ། བདག་ཅག་རི་དྲུགས་ལས་སྲིད་ཐོས་བདེ་བ་མེད། སྲུས་བཤད་དམ།

2) རི་དྲུགས་ཀྱི་དེད་དཔོན་རིག་པའི་རྒྱ་བས་སྲུས་སོ།

ཡང་ན།

6) དང་སྲོང་གི་མཚན་ལ་གང་ཟེར་རམ།

3) དང་སྲོང་གི་མཚན་ལ་དང་སྲོང་མཚོང་ན་དགའ་བ་ཟེར་བ་རེད།

7) ཁེ་ཆེན་འོག་ན་གྲོང་ཆེན་སྲས་ནས་ཡོད། །དུག་སྲུལ་མགོ་ཡིད་བཞིན་ལོར་དུ་མཆིས། ཞེས་བ་སྲུས་སྲུས་སམ།

3) དེད་དཔོན་རིག་པའི་རྒྱ་བས་སྲུས་སོ།

8) ལ་འོང་ལུང་རོང་རྣམ་པ་བཞིས་དོན་དུ་གང་བསྟན་ཉམ།

4) སྲེ་གྲོ་ན་འཆི་བཞི་ཡི་དོན་སྟོན་པ་ཡིན།

9) མཐར་ཐོན་པས་གང་བྲས་སམ།

1) མཐར་ཐོན་པས་རི་དྲུགས་འདོད་པའི་ལྷ་མཚོག་ལ་མདའ་བསྟུན་ཉེ་བསད་པ་རེད།

10) རི་དྲུགས་ཀྱི་གཏམ་ངེས་འབྲུང་གི་ཕོ་ཉ་ལ་ལེའུ་ག་ཚོད་ཡོད་དམ།

1) རི་དྲུགས་ཀྱི་གཏམ་ངེས་འབྲུང་གི་ཕོ་ཉ་ལ་ལེའུ་ག་སྲུམ་ཡོད། །

ཁ། རྟགས་འཇུག་གི་རི་བ་ ༡༥ ལ་ལན་འདོན་སྤྲོད་ བ་བ་ལ་ཨང་ ༡ རེ་ཡོད། 15x1=15

(རི་བའི་འོག་དུ་རི་ལན་འགྲིག་པ་གཅིག་དང་ལན་ཉེར་བ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས་སློབ་མ་ཚོས་འགྲིག་པ་དེ་ངོས་འཛིན་དགོས།)

- 1) རྟགས་འཇུག་གི་གོ་དོན་གང་ཡིན་ནམ།
  - ༩) ཡི་གེའི་སྐྱེས་གནས་དང་། བྱེད་པའི་ཚོལ་ལུགས་ཆེ་ཆུང་ཐོབ་ཚུལ་བསྟན་པ་ལ་རྟགས་འཇུག་ཟེར།
- 2) མོ་ཡི་ཡི་གེ་འབའ་ཞིག་ལ་ཟེར་བའི་མོ་ཡི་གེ་ངོས་འཛིན་གྱིས།
  - ༩) ཀ་སོགས་གསལ་བྱེད་སྲུང་ཚུ་མོ་ལ་མོ་ཡི་གེ་ཟེར།

ཡང་ན།

- 3) ལྷག་མ་དུག་ནི་མོ་རུ་སྐྱར་ཞེས་པའི་ལྷག་མ་དུག་ནི།
  - ༩) ཞ་ཟ་འལ་ཤ་ས་རྣམས་མོ་ཡི་གེ་གི་ཁོངས་སུ་སྦྱོར་དགོས་པའི་དོན་དོ།
- 4) གསལ་བྱེད་སྲུང་ཚུ་རྒྱ་མཚན་གང་ལ་བརྟེན་ནས་མོ་མོ་མ་ནིང་སོགས་སུ་དབྱེ་བ་ཡིན་ནམ།
  - ༡) སྐྱ་ཚོལ་ཆེ་ཆུང་དང་། སྐྱ་གདངས་དུག་ཞན་གྱིས་མོ་མོ་མ་ནིང་སོགས་སུ་དབྱེ་བ་ཡིན།
- 5) མོ་ཡི་ཡི་གེའི་ནང་ནས་ནི། འཇུག་པའི་ཡི་གེ་བཅུ་དབྱེངས་བྱ། ཞེས་པའི་མོ་ཡི་གེ་ངོས་འཛིན་གྱིས།
  - ༩) གསལ་བྱེད་གྱི་མོ། ཤིན་ཏུ་མོ། མོ་གཤམ་གསུམ་ལ་མོ་ཡི་གེ་ཟེར།
- 6) མོན་འཇུག་གི་རྟགས་བཞི་པོ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་མོ་མོ་མ་ནིང་སོགས་སུ་བྲེས་བ་ཡིན་ནམ།
  - ༩) མོན་འཇུག་རྣམས་འཇུག་ལུལ་གྱི་མིང་གཞི་དང་འབྲུད་པའི་ཆེ་མོ་མ་ནིང་སོགས་སུ་འབྲེ་བ་ཡིན།
- 7) མོན་འཇུག་ག་ཡི་འཇུག་ལུལ་མིང་གཞིའི་ཡི་གེ་.....ཡོད།
  - ༩) བཅུ་གཅིག་ཡོད།

ཡང་ན།

- 8) མོན་འཇུག་ག་ཡི་འཇུག་ལུལ་མིང་གཞིའི་ཡི་གེ་.....ཡོད།
  - ༩) བཅུ་དུག
- 9) བསྐྱབས་ཞེས་པ་དུས་གསུམ་ལས་དུས་.....ཡིན།
  - ༩) དུས་འདས་པ་ཡིན།

- 10) ཉམ་མཁུག་གི་རྩོམ་པ་པོ་ནི།
 ར) དུལ་ཚུ་རྣམས་ལྟ་བུ་ཡིན།
- 11) རྩོན་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཞི་ནི་.....།
 1) གང་གིས་འཇུག་པ། གང་ལ་འཇུག་པ། རི་ལྗང་འཇུག་པ། ཅིའི་ཕྱིར་འཇུག་པ།
- 12) རྩོན་འཇུག་བ་ཡིས་འཇུག་ཡུལ་མིང་གཞི་ནི་.....ཡོད།
 1) བཅུ་རྒྱལ་ཡོད།
- 13) མ་ནིང་རང་ལ་རང་མི་འཇུག་ཞེས་པའི་དོན་གང་ཡིན་ནམ།
 1) རྩོན་འཇུག་མ་ནིང་མིང་གཞིའི་མ་ནིང་ལ་མི་འཇུག་ཞེས་པའི་དོན་རེད།

ཡང་ན།

- 14) མ་ནིང་གཉིས་ཀ་ད་ལྟ་མཆེད་ཅེས་པའི་གོ་དོན་ནི།
 ར) མ་ནིང་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་གཉིས་དང་དུས་ད་ལྟ་བུ་སྟོན་པའི་དོན་ནི།
- 15) བདག་གཞན་དུས་གསུམ་ལས་གང་ཁྲབས་ཆེ་བ་ཡིན་ནམ།
 1) དུས་གསུམ་ཁྲབ་ཆེ།
- 16) མོ་ནི་འདས་དང་གཞན་སྐྱབ་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དོན་ནི།
 ར) རྩོན་པོ་ཡིག་བ་དུས་འདས་པ་དང་། གཞན་ལ་འཇུག་ཅེས་པའི་དོན་སྟོན།
- 17) བདག་གཞན་གྱི་དབྱེ་བ་མཛད་དོན་གང་ཡིན་ནམ།
 1) བྱེད་པ་པོ་དང་། བྱ་ཡུལ་སྟོན་པའི་ཆེད་དུ་བདག་གཞན་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ཡིན།

ཡང་ན།

- 18) ཅ་སོགས་གསུམ་ནི་ཅ་སོགས་སྐྱར་ཞེས་པའི་གོ་དོན་གང་ཡིན་ནམ།
 1) ཅ་ཆ་རྩ་གསུམ་ཅ་ཆ་རྩའི་སྤེལ་བར་སྐྱར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

(Section-C: Literature)

གཤམ་མཛད་རྣམས་ལས་ཐེང་བ་ 10 ལན་རིས་འཛིན་གྱིས། ཐེང་ལན་རེར་ཨང 1 རེ་ཡོད། 10x1=10

- 1) ལོ་གོང་ས་མཚོག་ནས་ས་མཚོམས་སུ་ཡིད་སྐྱེའི་རང་བཞིན་གང་གཟིགས་སམ།
 1) བོད་མིའི་དར་ལྗོངས་ཀྱི་ཁྲིད་དུ་རྒྱ་མིའི་དར་ཆ་དམར་པོ་དང་མའོའི་འབྲུ་བར་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་གཟིགས་པ་རེད།
- 2) ཞེ་ཉ་རུ་བོད་དུ་མེབས་མ་ཐུབ་པའི་རྒྱ་མཚོ་གང་གྲུང་ཡོད་པ་རེད།
 3) རྒྱ་མིས་དངོས་ལྟགས་བརྒྱུད་པའི་དགོག་རྒྱེན་གྱིས་ཞེ་ཉ་རུ་བོད་དུ་མེབས་མ་ཐུབ་པ་རེད།

- 3) རྒྱ་དམག་ནས་བོད་དུ་བཅོས་བསྐྱར་གྱི་དུས་ཚོད་པར་འགྲངས་དོན་གང་ཡིན་ནམ།
  - 4) དུས་ཚོད་འགྲངས་དོན་ནི་ཡགོང་ས་མཚོག་ནས་ནེའི་རྒྱུ་ཨན་ལན་དང་སྤང་མོལ་བྱུང་བས་རེད།
- 4) རྒྱ་མིས་ནང་ཚོས་གང་འདྲ་རེད་ཅེས་པའི་དྲིལ་བསྐྱབས་བྱས་པ་རེད་དམ།
  - 2) མའེ་ཅེ་བྱུང་གིས་ནང་ཚོས་དེ་དུག་རེད་ཅེས་བཤད་པ་དེ་དྲིལ་བསྐྱབས་བྱས་པ་རེད།
- 5) རྒྱ་མིས་ཤུལ་གང་དུ་ཡོད་ཀྱང་སྤང་མ་འཁོར་བ་རེད་ཅེས་པའི་ཤུལ་དང་སྤང་མ་སྲུ་ལ་ཟེར་བ་རེད་དམ།
  - 4) ཤུལ་ནི་བོད་གཞུང་བཀའ་ཤུགས་དང་། སྤང་མ་ནི་བོད་མི་འཇག་དམག་མཁན་ལ་ཟེར་བ་རེད།
- 6) 1994/3/10 ལྷོ་བྱུང་དུ་ལོར་སྤང་མོ་བྱང་གི་ལྷགས་རི་ཕྱི་ནང་དུ་གང་གིས་ཁེངས་པ་རེད་དམ།
  - 2) ཡགོང་ས་མཚོག་རྒྱ་མིའི་སྤོད་སྐར་དུ་ལེབས་རྒྱུར་ལམ་བཀག་ཆེད་མི་དམངས་འདུ་འཛོམས་བྱུང་བ་རེད།
- 7) ཡགོང་ས་མཚོག་གིས་གྲུ་སྐོར་དམ་ཆ་མཐའ་མ་དེ་ག་དུས་བཞག་གནང་བ་རེད་དམ།
  - 2) ཡགོང་ས་མཚོག་གིས་གྲུ་སྐོར་དམ་ཆ་མཐའ་མ་དེ་ཆོ་འཕུལ་སློན་ལམ་སྐབས་བཞག་གནང་བ་རེད།
- 8) 1994 ལྷོ་ 3 ཚེས་ 10 ཉིན་ལྷོ་སའི་བོད་མི་རྒྱུ་བྱིས་བར་མ་གྲུ་བཅུན་པོ་མོ་དབྱེར་མེད་གྱིས་ངོ་རྒོལ་བྱ་དོན་གང་ཡིན་ནམ།
  - 1) ཡགོང་ས་མཚོག་རྒྱ་མིའི་དམག་སྐར་དུ་གཞིགས་མོར་གདན་འདྲེན་ཞུ་འཆར་དགོག་པའི་ཆེད་རེད།
- 9) ཡགོང་ས་མཚོག་རྒྱ་མིའི་བཅུན་ཡོལ་ལས་ཕྱི་ལེབས་གནང་ཁར་ཕྱག་དཔེ་གང་གཞིགས་མཚོམས་གནང་དམ།
  - 4) ཤེར་ཕྱིན་བརྒྱུད་སྤོང་ས་ཞལ་འབྲེད་གྱིས་༼དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་ལ་.....༽བར་བསྐྱབས་མཚོམས།
- 10) ལྷོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཞེས་པ་སྲུ་རེད་དམ།
  - 1) ལྷོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ནི་པེ་ཅིང་དུ་བོད་སྐྱུག་དམར་པོའི་སློབ་སྦྱང་བྱེད་སྤོང་མཁན་ཞིག་རེད།
- 11) ཡགོང་ས་མཚོག་ནས་བསྐྱར་སྤང་འཇབ་དམག་ཚོར་སེམས་གསོ་གང་གནང་དམ།
  - 4) བོད་དམག་བསྐྱར་སྤང་འཇབ་དམག་ཚོས་རྒྱལ་ཁབ་བསྐྱར་སྤོད་སྤང་ལུས་སྲོག་སྤོད་པ་མངགས་བརྗོད་གནང་།
- 12) ཡགོང་ས་མཚོག་རྒྱ་གར་དུ་ལེབས་སྐལ་དང་ཐོག་གང་གནང་དམ།
  - 2) ཡགོང་ས་མཚོག་རྒྱ་གར་དུ་ལེབས་སྐལ་དང་ཐོག་བོད་འོངས་བོད་གྱི་གསོན་ཅའི་ཆེད་སློབ་གྲུ་བརྒྱགས་པ་རེད།

སུ་མཁྲུ་ལོ། the end